LAUSUNTO 5.12.2022

Keskuskauppakamari

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle U-jatkokirjelmästä (UJ 34/2022) koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilirajamekanismista

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan talousvaliokunnalle koskien komission ehdotusta hiilirajamekanismiksi (CBAM). Keskuskauppakamari pitää valtioneuvoston kantaa kokonaisuutena perusteltuna, mutta pitää tärkeänä eurooppalaisten yritysten kilpailuaseman huomiointia kolmansilla markkinoilla.

Yleiset huomiot

Hiilirajamekanismin tavoitteena on ehkäistä hiilivuotoa eli eurooppalaisen teollisen tuotannon siirtymistä muualle päästöjen hinnoittelun kustannusvaikutuksen vuoksi. Vastaavaan tavoitteeseen on pyritty päästöoikeuksien ilmaisjaolla. Hiilirajamekanismin (ns. CBAM) käyttöönoton myötä ilmaisjaosta luovuttaisiin sen soveltamisalalla. Tällöin EU:n ulkopuolelta tuotavista tuotteista maksettaisiin EU:n päästökaupan kanssa vertailukelpoinen maksu tuotannon päästöistä, jos lähtömaassa ei ole vastaavaa käytössä.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä asetusehdotuksessa hiilirajamekanismille asetettuja tavoitteita tehostaa hiilivuodon ehkäisyä ja edistää hiilen hinnoittelun yleistymistä sekä ilmastotoimien vahvistumista kolmansissa valtioissa. Näille tavoitteille on selkeä tarve EU:n nostaessa ilmastokunnianhimonsa tasoa ja vahvistaessa päästöohjausta alueellaan. Hiilen hinnoittelun edistäminen kansainvälisesti tukee Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden saavuttamista ja tasoittaa eurooppalaisten yritysten kilpailukenttää.

EU:n kannalta hiilirajamekanismin yhteensopivuus kansainvälisten kauppasääntöjen kanssa on välttämätöntä. On tärkeää, että mekanismi on suunniteltu Maailman Kauppajärjestön WTO:n sääntöjen mukaisesti ja sitä sovelletaan tasapuolisesti. Mekanismin tulisi vahvistaa laajaa monenkeskistä yhteistyötä ilmastonmuutosta vastaan eikä mekanismi saa heikentää EU:n roolia kansainvälisessä ilmastoyhteistyössä.

Huomiot valtioneuvoston kannasta

Keskuskauppakamari pitää valtioneuvoston kantaa kokonaisuutena hyvänä. Hiilirajamekanismin soveltamisala on perusteltua pitää alkuvaiheessa suppeana niissä tuotteissa, joissa on vaikutusarvioissa pystytty osoittamaan mekanismin olevan toimiva tapa ehkäistä hiilivuotoa. Hiilirajamekanismi on täysin uusi ilmasto- ja kauppapoliittinen työkalu, jonka käytöstä on tarpeen saada kokemuksia.

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Aleksanterinkatu 17, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Siten on perusteltua valtioneuvoston kannan mukaisesti, että soveltamisala koskisi aluksi sementtiä, terästä ja rautaa, alumiinia lannoitteita ja sähköä sekä mahdollisesti tiettyjä muovituotteita. Soveltamisalan laajentamisen tulisi perustua kattaviin vaikutusarvioihin ja kokemuksiin mekanismin käyttöönotosta.

Keskuskauppakamari korostaa, että hiilirajamekanismi ehkäisee hiilivuotoa, mutta yhdistettynä ilmaisjaosta luopumisen kanssa eurooppalaisten yritysten kilpailuasema heikentyy kolmansilla markkinoilla, joissa kilpailijat eivät maksa aiheuttamistaan päästöistä. Neuvotteluissa Suomen on pyrittävä kokonaisuuteen, joka huomioi vientikilpailukyvyn mekanismin soveltamisalalla. Sen osia ovat esimerkiksi ilmaisjaosta luopumisen ja hiilirajamekanismin käyttöönoton aikataulu sekä innovaatiorahaston kohdentaminen.

Valtioneuvoston kantaa tulisi siten täydentää esimerkiksi seuraavasti: *”Suomi korostaa, että hiilirajamekanismin soveltamisalaan kuuluvien alojen vienti EU:n ulkopuolelle on huomioitava kokonaisratkaisussa.”*

Teppo Säkkinen
Elinkeino- ja ilmastoasiantuntija
Keskuskauppakamari